

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Disputatio de statione solis, ad Jos. X, 12. 13. 14.

**Abicht, Johann Georg
Werchau, Johann Gottfried**

Lipsiae, 1713

§. V.

[urn:nbn:de:bsz:31-130599](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-130599)

& terga dent. Sic h. l. commodè vertimus, *tunc precatus est Jofua ad Dominum, in die, quo Dominus Emoræos coram filiis Israel in fugam dedisset.* In antecedenti enim versu legimus, Emoræos aufugisse a facie Israelis, & Bethhoronem descendisse. LXX. male reddunt, ἡ ἡμέρα παρέδωκεν ὁ θεὸς τὸν ἀμορραῖον ὑποχείριον υἱῶν Ἰσραὴλ, *die, quo dederat Dominus Amoraicum sub manus Israel.* Quæ bona quidem essent, si in codice extarent: כיום תרת ירוה את הנמרי ביד ישראל sed lectionem hodiernam servavit Chaldæus & Vulg. vertentes: *In die, quo tradidit Dominus Amoraicum coram Israelitis, vel in conspectu Israelitarum.* Reliqua, quæ in LXX. legimus, merito pro glossematibus habentur, cum addunt: ἡνίκα συνέτριψεν αὐτοὺς ἐν Γαβαὼν, καὶ συνέτριβησαν ἀπὸ προσώπου υἱῶν Ἰσραὴλ, *quando contrivit eos in Gabaon, & contriti sunt a facie filiorum Israel,* quæ recte in codice Complutensi omiſſa, nec a Syro, nec ab Arabe agnoscuntur. Præterea miramur doctissimum Masium, qui incertum esse dicit, quo illa pars orationis, ob oculos Israel spectet, utrum verbo loquebatur, an vero insiste adhæreat. Sed dubium dirimit versio nostra secundum Hebræorum accentus distincta, quam vide. Male verba cohære existimamus, si vertamus: *Et dixit, in oculis Israelitarum Sol in Gibeon subsiste.*

§. V.

Sed hæc verba prolixiorè considerationem requirunt, multæ enim quæstiones circa illa moventur, quæ ex genuino eorum sensu solvendæ. Quæ mens itaque Jofuæ fuerit, dum hæc verba pronuntiavit, videbimus. Animus erat ad DEum conversus & anxio desiderio hostes profligandi ardebat, sed ob imminentem noctem dubius, utrum eodem in fugam conjectos tuto persequi posset; tandem benigni Numinis spe fretus, preces coram Israelitis, sua vota ejus præcibus adjungentibus, ad DEum fundit, ex quibus hæc præcipua verba a Scriptore sacro nobis conservata fuerunt

B

שמש

שמש בנבעון הרים

וירח בעמק אילון:

*Sol in Gibeon quiesce,
& Luna in valle Ajalon.*

Hic primo loco quaeritur, quomodo Josua Solem per Gabaon & Lunam per Ajalon viderit? Antequam respondeamus, ostendendum, in quo loco Josua steterit, & per quaerit loca Solem & Lunam simul conspexerit. Locus in quo Josua stetit, sine dubio fuit Bethhoron, quod ex v. 10. apparet, ubi legimus, *Josua persecutum esse hostes ex Gibeon fugientes per viam adscensus Bethhoron.* Existimamus itaque Josuam adscenso monte substituisse, licet quidam Israelitae hostes Macedam & Afecam usque persecuti sint. Est autem Bethhoron in finibus Benjamitarum septentrionalibus, si a Bethel versus occidentem maris progrediaris, quod patet ex Josuae XVIII. vers. 13. *transit terminus per latus Luz australe h. e. Bethel, & descendit ad Ateroth Addar, super montem, qui est Australis Bethhoroni inferiori.* Ex quo cognoscimus, montem Bethhoron fuisse conterminum cum Ateroth Addar, adeoque tantum ab hac urbe non removendum, uti in Bonfrerii charta a Clerico edita factum est. Rectius *Lighthfootius* eum collocavit in charta sua, quam vide in operibus ejus. Porro noster *Cellarius* Geograph. Antiqu. Lib. III. C. XIII. p. 532. ex Josephi Libr. II. Cap. XXXVII. observat, Bethhoron centum stadiis h. e. duodecim millibus passuum distare ab Hierosolymis, quae vicinitas docet, eam Hierosolymitanis maxime septentrionalem fuisse, ita tamen, ut paululum ad occidentem recedat. Secundus locus, per quem Josua Solem vidit, est Gibeon, LXX Gabaon, urbs Benjamitarum, quae teste Josepho l. c. XL. vel L. stadiis distat Hierosolymis, vid. *Cellar.* l. c. p. 556. & quidem si ex Bethhoron via publica Hierosolymam petas. Haec sunt Josephi verba: *Ex Antipatride Cestius Lyddam profectus, ex isto oppido ulterius procedebat, & per Bethhoron adscendens, in lo-*

loco, qui Gabao vocatur, castra posuit quinquaginta stadiis ab Hierusalem. Ex his alii colligunt Gibeonem fuisse Bethhorone orientaliorem, uti ex Charta Bonfrerii constat, de quo vero dubitatur. Si enim Josua in monte Bethhoron per Gabaoon solem occidentem conspexit, necesse est, ut Gabaoon Bethhorone occidentalior fuerit. Accedit, quod teste Josepho Libr. V. Cap. I. Antiquitatum, illa via declivis fuerit. De nostro hoc praelio refert: Josuam fugientes insecutum *διὰ χωρίων επικλινῶν, ἧθ' ὄρα καλεῖται, per loca declivia, quae Bethora appellantur.* In ejusmodi vero viis raro recta incedere licet. Hinc Lightfootius in Charta Canaanis Bethhoron orientaliorem posuit Gabaone. Quærendus etiam tertius locus, per quem Josua Lunam conspexit. Hic appellatur vallis Ajalon. Bonfrerius in Notis ad Loca Hebr. Eusebii & Hieron. nostrum Ajalon in tribu Dan collocat ad mare mediterraneum. Qui situs si verus esset, nostram vallem Ajalon multo occidentaliorem Gibeone & Bethhorone redderet. Non quidem inficiamur Ajalonem Jos. XIX, 42. Jud. I, 35. tribui Dan fuisse attributam; attamen plura frequenter loca unum nomen gerunt. Et cum i. Paral. VIII, 13. legamus, *posteror Benjaminis Beriab & Sema inhabitasse Ajalon in tribu Dan,* sequitur alium locum ejusdem nominis admittendum esse in tribu Benjamin. Uti enim l. c. Paral. vers. 28. de quibusdam posteris Benjamin legimus, qui Hierosolymas in tribu Benjamin inhabitaverunt, sic de nostris ibidem sentiendum erit, quod in eadem tribu vixerint. Hoc concessio, opus non est, ut dicamus cum aliis, Benjaminitas Danitarum urbem inhabitasse. Nostræ conjecturæ magnum pondus addit Eusebius in Onomastico pag. 13. *Αἰλῶν Φάραγξ καὶ ἢ ἐστὶ ἢ σελήνη ἐυζαμένε Ἰησοῦ ἐγγυὲς κώμης. Ἔστι νῦν Αἰλῶν καλεωμένη ἐξ ἀνατολῶν Βηθὴλ σημείοις Ἰησοῦ διὰ τῆσ' αὐτῆσ' ἀρᾶνεται δὲ αὐτῆ ἡ Γαβαὰ ἢ Ραμαὰ πόλις σαούλ.* Consentit Hieron. ibid. *Ajalon, vallis atque præruptum, super quod orante quondam Jesu Luna stetit juxta villam, quæ usq̄ nunc Ajalon dicitur contra orientem Bethelis, tribus ab ea millia-*

vibus distans, haud procul a Gabaa & Rama Saulis urbibus. Porro Hebraei affirmant, pergit Hieron. Ajalon vicum esse juxta Nicopolin in secundo lapide pergentibus Aeliam. vid. Cellarius p. 607. Sic idem Hieron. in Epitaphio Paullæ Cap. III. Inde proficiscens ascendit Bethhoron inferiorem & superiorem, urbes a Salomone conditas, sed varia postea bellorum tempestate deletas; ad dextram adspiciens Hajalon & Gabaon, ubi Jesus, filius Nave, contra quinque reges dimicans, soli imperavit & lune. Nec audiendus Bonfrerius in Annotat. quod Josua ex Gabaone in occidentem in Bethhoron recedens, Solem & Lunam in orientali parte simul aspicere non potuerit. Jam dum enim ostendimus, viam, quæ a Gabaon ad Bethhoron ducit, non occidentalem, sed potius ob invios montes orientalem fuisse. Denique verosimilius est, Josuam respexisse loca propinqua & sibi nota, per quæ in eadem expeditione profectus erat. Ajalon vero in tribu Dan, eo tempore nondum erat occupata, & uti videtur, Josuæ ignota, nimisque a Bethhoron remota, ut ne quidem eam videre potuerit. Si itaque dicamus, Josuam in monte Bethhoron, qui Gabaone orientalis & Ajalone occidentalis fuit, stetit, ultro sequitur, eum per Gabaon Solem occidentem, & per Ajalon Lunam crescentem, quæ Solem sequitur, simul videre potuisse. Lunam enim crescentem, versus orientem & Solem in occasu conspici, experientia & Astronomi docent.

§. VI.

Porro quæritur, quo die Josua Solem & Lunam stare petierit? Judæi in Seder Olam Rabba Cap. XI. pag. 31. putant, hoc factum esse tertio die Tammuz, qui hoc anno in 27. Junii incidit:

מלחמת של יריחו ושר	Bella Jerichuntis & Aji
עי ושר גבעת היו בתוך	Gibeonis, facta sunt intra tri-
ג' חדשי בשלשה בתמוז	mestre: Tertio die Tammuz
יאמר לעיני כל ישראל	(Junii) dixit Josua coram uni-
	טמש